

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-004-9-73>

WORLD CULTURE AND INTERNATIONAL CULTURAL RELATIONS

ТРАНСФОРМАЦІЯ ІДЕЙ БАУХАУЗУ НА ТЕРЕНАХ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Зеленюк О. О.

*аспірант кафедри мистецтвознавчої експертизи
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
м. Київ, Україна*

Історія Баухаузу розпочинається 1919 р., коли В. Гропіус у м. Веймар засновує Вищий навчальний заклад Баухауз, який став художнім закладом нового типу, де основними засадами визнавалися поєднання мистецтва і ремісництва та інтеграція його у виробництво.

Розвиток Баухаузу тісно пов'язаний з політичною історією Веймарської Республіки в Німеччині, адже її започаткували після Листопадової революції 1918 р. та закрили після приходу до влади націонал-соціалістів. Спочатку у 1932 р. школа Баухауз була закрита в Дессау, однак проіснувала ще деякий час як приватна школа в Берліні, де у 1933 р. була закрита остаточно. У подальшому багато поколінь діячів Баухаузу (майстри та учні) поширювали її ідеї по всьому світу, оскільки школа дотримувалася соціал-ліберального та інтернаціоналістичного спрямування в архітектурі та прикладному мистецтві [3, с. 5].

Взаємодія між Баухаузом та радянською архітектурою активізувалася після Першої світової війни. Представники Баухаузу неодноразово ставали учасниками радянських виставок 1920– 930-их рр. Серед них: «Перша загальна німецька художня виставка в Радянському Союзі» (1924–1925 рр.), «Революційне мистецтво Заходу» (1926 р.), «Перша виставка сучасної архітектури» (1927 р.) та ін. Цей список виставок засвідчує інтерес керівництва СРСР до стилістики Баухаузу [4, с. 473].

У травні 1926 р. відбувся Перший Всесоюзний з'їзд з питань цивільного та інженерного будівництва, на якому німецькі архітектори, представники стилю «нового будівництва» Б. Таут та Е. Мендельсон з радянськими архітекторами, представниками стилю «конструктивізм» М. Гінзбургом, Д. Аркіним та О. Ганом детально обговорили створення

«Міжнародного фронту сучасної архітектури». Першим кроком у цьому напрямку стало налагодження офіційних контактів між Вищими художньо-технічними майстернями в Москві (ВХУТЕМАС) та школою Баухаузу, а в подальшому відбувався обмін досвідом між студентами закладів.

10 жовтня 1932 р. на території України було відкрито найбільшу в Європі гідроелектростанцію – ДніпроГЕС. Її будівництво та супутнє створення великої промислової зони зробили вагомий вклад у розвиток міста Запоріжжя, а в українській радянській архітектурі було запроваджено новітні тенденції від школи Баухауз (селище № 6 або «Соцмісто»).

До будівництва Селища № 6 або «Соцміста» на лівому березі Дніпробуду В. Веснін, головний архітектор НКВП Радянського союзу, залучив творчу молодь, яка в умовах реального виробництва отримала поштовх до подальшого професійного зростання. Архітектор, член президії Спільки архітекторів М. Коллі спроектував фізкультурно-спортивний комплекс для робітничого селища. Член творчої організації конструктивістів ОСА, Г. Орлов був співавтором будинку-блоку, який знаходився у II-ому кварталі. Радянський архітектор, представник конструктивізму, О. Яфа проектувала гуртожитки готельного типу, один з яких вигідно вирізнявся стінами з рожевого туфу [1, с. 17].

Інтегральна роль архітектурного модернізму концентровано і наочно відобразилася в організації будівництва Селища № 6. Прийнятий на початковому етапі поточно-ланковий метод цегляної кладки дуже швидко вичерпав себе. Висока ціна будівельних матеріалів і великі трудовитрати не відповідали економічним вимогам до масового будівництва. В 1931 р. постало питання індустріалізації будівництва, його здешевлення за рахунок серійного виробництва стінового матеріалу і запровадження нових збірно-монтажних технологій. Вже у наступному році на Дніпробуді розгорнулося великоблочне будівництво зі шлакобетону. Фактично Південна Україна долучилася до передових європейських методів будівництва, та ідей Баухаузу теоретичні посили якого часто зводяться до гасла «функціоналізм». На жаль, міжвідомче суперництво та ідеократичний перелам в радянському містобудуванні не дозволили бригаді В. Весніна повністю реалізувати свій проект. Загальне кураторство над проектом «Велике Запоріжжя» перейняли республіканські органи УРСР, а практика будівництва нових міст після 1932 р. втратила соціальне забарвлення [2, с. 13].

Баухауз, який виник у 20-их рр. ХХ ст., можна назвати школою простоти і функціональності, а головним завданням закладу стало об'єднання різноманітних галузей творчої діяльності, використання різних технік і станкового мистецтва для створення єдиного й

гармонійного предметного середовища. І значимий слід Баухауз залишив не лише у Німеччині, але й на теренах Радянської України. Тому архітектурна та містобудівна спадщина конструктивізму у Запоріжжі (Селище № 6 або «Соцмісто») має універсальне значення, адже вона є свідченням розвитку самостійного варіанту українського модернізму.

Література:

1. Кравчук П. Образи Нового міста. *Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухауз. Проблеми збереження модерністської спадщини* : матеріали до міжнар. наук.-практ. конф. Запоріжжя, 2017. С. 17.
2. Мьоссінгер В. Баухауз Запоріжжя: «Нове будівництво» в Україні та Німеччині. *Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухауз. Проблеми збереження модерністської спадщини* : матеріали до міжнар. наук.-практ. конф. Запоріжжя, 2017. С. 11–13.
3. Флієрп Т. Баухауз та конструктивізм. *Універсальність явищ запорізького модернізму і школи Баухауз. Проблеми збереження модерністської спадщини* : матеріали до міжнар. наук.-практ. конф. Запоріжжя, 2017. С. 5–9.
4. Эфрусси Т.А. Баухауз на выставках в СССР. 1924–1932 гг. Актуальные проблемы теории и истории искусства: сб. науч. статей / под ред. А. В. Захаровой. СПб : НП-Принт, 2012, Вып. 2. С. 472–477.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-004-9-74>

СТИЛІСТИКА РОМАНТИЗМУ У КАМЕРНО-ВОКАЛЬНІЙ МУЗИЦІ НІМЕЧЧИНИ ТА РОСІЇ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОГО ДОРОБКУ Р. ШУМАНА ТА П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО)

Кравчук О. О.

*студент II курсу магістратури факультету музичного мистецтва
Київського національного університету культури і мистецтв
м. Київ, Україна*

Романтичні ідеї внесли нові стилеві особливості для розвитку камерно-вокальної музики. Кожна національна школа, що існувала як продовжувач композиторських традицій, або як новостворена національна школа, шукала свій особливий шлях в реалізації нових художньо-образних ідей. Вокальна спадщина тієї епохи сповнена